

Mensenrechten en christenvervolging

“Doet recht”

Visiedocument, hoofdstuk 4

sgp»jongeren, commissie Internationaal

Najaar 2018

4. Mensenrechten en christenvervolgning

“Doet recht”

Als rijk en welvarend land heeft Nederland de taak om internationaal bij te dragen aan het beschermen en bevorderen van mensenrechten. Daarnaast is er de grondwettelijke plicht om de internationale rechtsorde te bevorderen³¹. Deze taken zijn niet altijd even eenvoudig. Landen aanspreken op mensenrechtenschendingen kan schadelijk zijn voor zowel economische belangen als diplomatieke relaties. Hoewel in dit opzicht de dialoog over mensenrechten op een verstandige manier aangegaan moet worden, moet het bevorderen van recht en gerechtigheid te allen tijde een belangrijke plaats in het Nederlandse buitenlandbeleid innemen.

Wanneer we de Bijbelse boodschap vergelijken met mensenrechten en hoe daar vandaag de dag mee wordt omgegaan, levert dat een dubbel beeld op. Enerzijds zijn er tal van waardevolle aanknopingspunten te vinden, anderzijds zijn er talloze voorbeelden waar mensenrechten onverenigbaar zijn met de Bijbel of er zelfs lijnrecht tegenin gaan. Dit geldt vooral voor de manier hoe er in de praktijk met mensenrechten en documenten over mensenrechten wordt omgegaan. Zo geeft een van de belangrijkste documenten waarin mensenrechten zijn vastgelegd, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM), een positiever beeld dan het reilen en zeilen in de VN-Mensenrechtenraad, het belangrijkste forum waarin mensenrechten worden besproken.

Terecht richt de SGP zich binnen het thema mensenrechten met name op christenvervolgning. Dit komt vanuit de Bijbelse opdracht (onder meer in Galaten 6:10), maar ook vanuit de praktijk, waarin er vaak maar weinig aandacht is voor christenvervolgning. In tientallen landen in de wereld is christenvervolgning aan de orde van de dag, en het lijkt alleen maar toe te nemen. Zowel nationaal als internationaal is hier vaak minder aandacht voor dan het zou moeten krijgen. Het thema christenvervolgning dient een grotere plaats te krijgen in de Tweede Kamer en in het Nederlandse buitenlandbeleid. Daarnaast moet Nederland zich ervoor inzetten dat dit thema ook in internationale fora meer aandacht krijgt, zoals in Brussel, Genève en New York.

De aandacht voor christenvervolgning binnen het mensenrechtenbeleid moet bevorderd worden, maar niet op zichzelf staan. De Bijbelse benadering en uitwerking van het begrip mensenrechten in brede zin moet nadrukkelijker onder de aandacht gebracht worden, omdat hier onvoldoende aandacht voor is en het de wereld van mensenrechten enorm veel goeds te bieden heeft.

Mensenrechten in Bijbels perspectief

Wat zijn mensenrechten? “Rechten die geacht worden aan ieder mens toe te komen”, zegt het woordenboek³². Mensenrechten zijn door mensen op schrift gesteld, en zouden werkelijkheid moeten zijn voor ieder mens, ongeacht kenmerken of omstandigheden. Denk hierbij aan rechten als het recht op leven, vrijheid van meningsuiting en het recht op vrijheid van godsdienst. In de Bijbel zijn er tal van aanknopingspunten te vinden om op een positieve manier naar mensenrechten te kijken. Recht en

gerechtigheid zijn belangrijke Bijbelse principes. Denk bijvoorbeeld aan het “Doet recht de arme en den wees, rechtvaardigt den verdrukte en den arme” (Psalm 82:3) en Psalm 37:28: “De HEERE heeft het recht lief”. De waardigheid van de mens en van het leven speelt een grote rol in de Bijbel. Mensenrechten zijn door God gegeven om deze waardigheid te beschermen. De Bijbelse boodschap omtrent mensenrechten is dan ook bepalend voor de visie van SGP-jongeren dit onderwerp.

Een van de belangrijkste internationale mensenrechtendocumenten is de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM). In strikte zin was het niet meer dan een verklaring die werd aangenomen, maar het document vormt nog altijd een belangrijke basis voor latere mensenrechtenverdragen (die wel officiële verplichtingen behelzen) en mensenrechteninstrumenten van allerlei internationale organisaties³³. De principes van recht en gerechtigheid komen herhaaldelijk aan de orde in de UVRM. Echter, ook andere Bijbelse gegevens en principes zijn terug te vinden in de UVRM. Zo wordt er gesproken over “de inherente waardigheid (...) van alle leden van de mensengemeenschap”.³⁴ En zeker, God heeft de menende kroon op Zijn schepping genoemd, waardigheid gegeven.

31 De Nederlandse grondwet, artikel 90. <https://www.denederlandsegrondwet.nl/9353000/1/j9vvkl1oucfq6v2/vgrnd7f9fty4>

32 Kramers Compactwoordenboek Nederlands. Mensenrechten.

33 Mensenrechten.nl. (z.d.). Welke mensenrechten zijn er. <https://www.mensenrechten.nl/nl/welke-mensenrechten-zijn-er>

34 Alle citaten uit de UVRM zijn afkomstig uit de genoemde Nederlandstalige versie in noot 1.

De mens is geschapen naar Gods beeld (Genesis 1:26, 27), en de Heere heeft de mens “een weinig minder gemaakt dan de engelen” en “met eer en heerlijkheid gekroond” (Psalm 8:6).

Verder vinden we in zowel de UVRM (preambule) als in de Bijbel het positieve verband tussen recht en gerechtigheid enerzijds en vrede anderzijds terug: “Het werk der gerechtigheid zal vrede zijn” (Jesaja 32:16). In de dertig artikelen van het UVRM treffen we nog veel meer waardevolle punten aan. Zo gaat het over menselijke waardigheid en plichten tegenover de naaste (artikel 1) en over gelijke rechten, vrijheden en bescherming van ieder mens (artikel 2 en 7). In de artikelen 3, 4 en 5 gaat het over het recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid, het verbod op slavernij, slavenhandel en horigheid, en het verbod op foltering en andere ‘wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing’.³⁵ Al deze zaken zijn ook bevat in het zesde gebod, zoals ook terug te vinden is in Zondag 40 van de Heidelbergse Catechismus: “Dat ik mijn naaste noch met gedachten, noch met woorden of enig gebaar, veel minder met de daad, door mijzelfen of door anderen ontore, hate, kwetse of dode” (vraag 105).

De rol van de overheid komt in de UVRM in het bijzonder ter sprake in de artikelen 6 tot en met 15 en 18 tot en met 28. De wet (en daarmee de overheid) dient te beschermen tegen onrecht, daadwerkelijk ‘recht’ te doen en te spreken, kortom een schild te zijn voor alle burgers in het algemeen, en de zwakken in het bijzonder. Ook dit is een voluit Bijbelse notie. De overheid is “Gods dienaar, u ten goede”, zo staat in Romeinen 13:4. Van koning David staat: “David deed zijn ganse volk recht en gerechtigheid” (2 Samuël 8:15).³⁶

Huwelijk en gezin worden bijzonder positief besproken in artikel 16: “Het gezin is de natuurlijke en fundamentele groepsseenheid van de maatschappij en heeft recht op bescherming door de maatschappij en de Staat.” Deze beschrijving is in lijn met Genesis 2.

In artikel 28 wordt gepleit voor orde: “Een ieder heeft recht op het bestaan van een zodanige maatschappelijke en internationale orde, dat de rechten en vrijheden, in deze Verklaring genoemd, daarin ten volle kunnen worden verwezenlijkt.” Orde, vrede en recht horen bij elkaar. Dat is ook precies de reden waarom er gezag en overheden moeten zijn, zodat “wij een gerust en stil leven leiden in alle godzaligheid en eerbaarheid” (artikel 36 Nederlandse Geloofsbelijdenis). “God is geen God van verwarring, maar van vrede” (1 Korinthe 14:25).

Mensenrechten: los van het Woord

Er zijn vele positieve lijnen te trekken tussen mensenrechtendocumenten en de Bijbel. Helaas zijn er ook vele zaken in deze documenten terug te vinden die onverenigbaar zijn met de Bijbel, of er zelfs fundamenteel tegenin gaan. In de eerste plaats is de benadering in documenten als de UVRM fundamenteel anders dan de Bijbelse benadering van rechten. Zoals de naam al zegt, gaat het bij mensenrechten zoals vastgelegd in de UVRM om de term ‘rechten’. “Een ieder heeft recht op...”, valt er steeds opnieuw te lezen. Het gaat er dus om hoe anderen, zowel individuen als de overheid, met jou om zouden moeten gaan. Slechts enkele keren wordt verwezen naar plicht en verantwoordelijkheid. Als we dit vergelijken met de Tien Geboden is het contrast snel duidelijk. Alle geboden bevatten de gebiedende wijs, vaak ‘gij zult’. Niet als een set willekeurig opgelegde regels, maar juist ook om de samenleving te ordenen en leefbaar te houden. Soms lijkt het erop dat spreken over rechten ten koste gaat van het spreken over plichten en eigen verantwoordelijkheid. In de Bijbel staan rechten, plichten en verantwoordelijkheid echter allemaal recht overeind. God gaf de mens de wet (plichten), en eist gerechtigheid. Dan kan het niet anders dan dat daar ook rechten bij horen.

Op allerlei plaatsen in documenten als de UVRM treffen we teksten aan die onverenigbaar dan wel direct in strijd met de Bijbel zijn. Hierbij gaat het veelal meer om de geest waarin de tekst geschreven is dan om de inhoud of verwoording. In de preambule lezen we bijvoorbeeld: “Overwegende (...) dat de komst van een wereld, waarin de mensen vrijheid van meningsuiting en geloof zullen genieten, en vrij zullen zijn van vrees en gebrek, is verkondigd als het hoogste ideaal van iedere mens”. Een bijzonder schraal “hoogste ideaal” wanneer we dit vergelijken met het ‘hoogste ideaal’ in de Bijbel: leven tot de eer van God. Wanneer Petrus spreekt over “een wereld waarin gerechtigheid woont” (2 Petrus 3:13) gaat dit in de eerste plaats over het hiernamaals. Het streven naar gerechtigheid op aarde is hiermee echter niet in strijd, integendeel!

De plicht om het goede te zoeken blijft overeind staan, ondanks maatschappelijke en politieke context en tijdgeest.

³⁵ De Nederlandstalige versie van de verklaring is hier te vinden: <https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=dut>. Het officiële document (in de zes officiële VN-talen) is hier te vinden: <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/index.html>

³⁶ Dr. W. de Greef schrijft in zijn bijdrage “Recht en gerechtigheid” uitvoeriger over een Bijbelse visie op recht, gerechtigheid en overheid: <https://www.digibron.nl/search/detail/818bdb9b1d397de955d70c5cc74a465/recht-en-gerechtigheid>

In het huidige omgaan met mensenrechten en uit de betreffende documenten blijkt duidelijk dat God als Gever van mensenrechten absoluut niet (meer) geaccepteerd wordt. Hoewel de eerste en tweede tafel van Gods wet niet 'los verkrijgbaar' zijn, is terugtrekken als dit wel gebeurt geen optie. Zowel zorgdragen voor een goed openbaar bestuur, het in gesprek blijven met de medemens en het streven naar vrede, recht en gerechtigheid zijn Bijbelse gegevens. Dit geldt ook voor de mensenrechtendialoog als onderdeel van het buitenlandbeleid.

Rechten of plichten?

De Poolse filosoof Leszek Kolakowski vroeg zich af waarom UVRM per se in de vorm van rechten beschreven moest worden, in plaats van in plichten³⁷. Zeker met het grote verschil tussen de geest van de UVRM en de Bijbelse benadering van rechten en plichten in gedachten is dit een interessante en relevante vraag.

De UVRM gaat om een normatieve tekst, een "opsomming van wensen"³⁸. In plaats van deze reeks wensen zou er een reeks plichten voor overheden moeten zijn volgens Kolakowski. Plichtentaal is duidelijk, mensenrechtentaal is onduidelijk, stelt Kolakowski: "We weten zelden hoe ver de geldigheid van een bepaald recht reikt".³⁹ Mensenrechten zijn een ideologie, stelt hij verder: "De wereld hoort eerlijk te zijn en niet oneerlijk. Wie kan hier tegen zijn? Niemand. Maar het is wel ideologie. De werkelijkheid is namelijk anders. Mensen blijven elkaar vermoorden. Het is twijfelachtig of de aankondiging dat iedereen recht op leven heeft een betere maatregel is om moorden en oorlogen te voorkomen dan de Tien Geboden of een adequaat optreden van politie en justitie."

"De mensenrechtendoctrine bezit nóg een gevaarlijk element", stelt Kolakowski. "Ze heeft in onze beschaving een sfeer geschapen van eindeloze aanspraken die in mensenrechtentaal worden verkleed. Wat ik mezelf ook maar toewens, ik heb er recht op." In de huidige situatie is het vaak problematisch om een verantwoordelijke aan te wijzen voor (vermeende) mensenrechtenschendingen, bijvoorbeeld als het gaat om het recht op arbeid. Als je werkloos bent, wie is daar dan verantwoordelijk voor? "Het is niet verstandig om rechten te formuleren die niet door de staat kunnen worden gegarandeerd".⁴⁰

Kolakowski's oplossing is deze: "Volgens mij zou een internationale conventie ons betere diensten bewijzen dan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens: een conventie die zou bepalen wat de overheid wel en niet mag doen, een conventie van beperkingen, niet van rechten. Kortom, geen lijst van zaken waar ik recht op heb, maar een opsomming van handelingen die geen enkele staat mag begaan." Overigens zouden plichten voor individuen daar goed aan toegevoegd kunnen worden, in lijn met de Tien Geboden.

Internationale mensenrechtenfora

Het belangrijkste internationale forum waarbinnen mensenrechten worden besproken is de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties (VN)⁴¹. De Mensenrechtenraad heeft vooral de macht van naming and shaming. Verschillende ernstige problemen, die elders uitvoeriger besproken worden (Hoofdstuk 5), maken van de VN-Mensenrechtenraad echter een orgaan dat misschien wel meer kwaad dan goed doet. Allereerst bekleden talloze vertegenwoordigers van autoritaire en dictatoriale regimes hoge posities binnen de VN, juist ook op het gebied van mensenrechten. Een tweede hardnekkige probleem is het anti-Israëlsentiment in de VN. Nederland moet zich verzetten tegen dit hardnekkige anti-Israëlsentiment, in lijn met de SGP-motie van 2 november 2017.⁴²

problematische aspecten spelen onder meer op ethisch vlak. De algehele tendens is bijvoorbeeld sterk pro-abortus. Daarnaast wordt volop geprobeerd om zeer progressief en liberaal onderwijs in de hele wereld te bevorderen. Tot slot is er in de Raad veel eenzijdigheid wat betreft de agendapunten, en wordt er over het algemeen aangestuurd op een grote rol voor de staat. Nederland staat voor de uitdaging deze vele probleempunten samen met andere landen aan te pakken. Nederland moet durf en doorzettingsvermogen om voluit te pleiten voor de nodige cultuurverandering.

Naast de VN-Mensenrechtenraad is het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) een belangrijk internationaal orgaan waarin mensenrechten besproken worden. Het EHRM is een gerechtshof waar individuen of groepen lidstaten (van de Raad van Europa) aan kunnen klagen op basis van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM).

37 Kolakowski, L. (2004). Het gevaar van mensenrechten. <https://www.groene.nl/artikel/het-gevaar-van-mensenrechten>

38 Idem.

39 Idem.

40 Idem.

41 In hoofdstuk 5 (Internationale organisaties) komt de VN-Mensenrechtenraad uitgebreider aan bod.

42 Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 34 775, nr. 44

De uitspraken van het Hof zijn bindend voor de staten die betrokken zijn.⁴³ Het EHRM heeft wat betreft SGP-jongeren veel negatieve bijeffecten. Zo houdt het Hof zich heden ten dage met te veel zaken bezig, waardoor er minder aandacht is voor ernstige mensenrechtenschendingen. Daarnaast vormt het doen en laten van het Hof een bedreiging voor de Nederlandse soevereiniteit. Nationale wetgeving delft namelijk het onderspit in strijd met het Hof, omdat deze zogenaamde universele rechten bevat. Dat betekent dat nationale regelingen en wetten aan de besluiten van het Hof onderhevig zijn. Om de soevereiniteit te waarborgen moet het takenpakket van het Hof beperkt zijn en moet het Hof zich richten op ernstige mensenrechtenschendingen.

Christenvervolging

Christelijke politici hebben het bij het thema mensenrechten vaak allereerst en vooral over christenvervolging. Enerzijds is dit terecht, omdat op dit punt een van de belangrijkste mensenrechtenschendingen plaatsvindt, en omdat hier vaak te weinig aandacht voor is. Met het recht op vrijheid van godsdienst valt christenvervolging binnen het bredere mensenrechtenkader. Bovenstaande gegevens zijn voor SGP-jongeren echter reden om naast mensenrechten in het algemeen ook voor christenvervolging in het bijzonder aandacht te vragen.

Vooropgesteld dient te worden dat SGP-jongeren vóór vrijheid van religie en geloofsovertuiging is. Iedere persoon heeft dus zelf de keuze om te geloven en wat te geloven. Hierbij is voor de christenen een speciale taak neergelegd. Het is de plicht voor elke christen om in het bijzonder op te komen voor zijn of haar broeders of zusters in het geloof. In Galaten 6:10 verwoordt Paulus het als volgt: "Laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs". Daaruit volgt dat het onze taak is om (in ieder geval op individueel niveau) primair goed te doen aan de geloofsgenoten, maar het daar absoluut niet bij te laten. SGP-jongeren staat er dan ook vóór om aan alle mensen te denken en hen te helpen.

Dit betekent dat SGP-jongeren oog heeft voor iedereen: christen, boeddhist, moslim, jood, of wie dan ook. Echter, hoewel duidelijk vermeld staat dat iedereen goed moet worden behandeld, is toch duidelijk dat het de taak is van een christen om het meest goed te doen aan onze geloofsgenoten. Ook hiervoor geldt dat hier geen restricties voor zijn zodat deze plicht zich niet alleen uitstrekt tot christenen in Nederland, maar deze plicht strekt zich uit tot alle christenen waar ook ter wereld. Deze plicht gaat dan ook over landsgrenzen heen.

Het is onze taak dan ook om christenen in de gehele wereld waar mogelijk te ondersteunen. Vanzelfsprekend geldt dat hulp altijd mogelijk is in de vorm van gebed. Voor christenen die ergens in de wereld worden vervolgd, vanwege het feit dat zij christen zijn, dienen wij te bidden en waar nodig en materiële hulp te zenden.

Het is vanzelfsprekend dat Nederland niet alleen naar buiten hoeft te treden om christenvervolging aan te kaarten. De EU is bij uitstek een voorbeeld van een internationale organisatie die een dergelijk onderwerp groots op de kaart kan zetten. Juist als de EU zich stevig op het standpunt stelt dat christenvervolging moet worden aangepakt en zich er daadwerkelijk over gaat buigen is de kans groter dat er resultaten op dit gebied worden geboekt. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de speciale vertegenwoordiger voor de mensenrechten. Nederland kan bij een dergelijke agendering een grote, cruciale rol spelen door het probleem aan te kaarten.

Ook buiten de EU heeft de Nederlandse regering voldoende mogelijkheden om christenvervolging aan te kaarten. Daarbij valt te denken aan de VN en andere internationale organisaties die als een machtsblok het probleem kunnen proberen aan te pakken. Internationale samenwerking is dan ook een belangrijke grond waarop christenvervolging wereldwijd kan worden besproken en bestreden. Daarbij beseft SGP-jongeren dat Nederland door middel van internationale samenwerking meer kan bereiken dan alleen. Een voorbeeld van een goede stap zou kunnen zijn dat er een internationaal samenwerkingsverband ontstaat, bijvoorbeeld van gelijkgezinde landen die geloofsvervolging wereldwijd proberen te bestrijden en aan te kaarten.

Nederlandse inzet

Het mag duidelijk zijn dat SGP-jongeren groot voorstander is van de bescherming en bevordering mensenrechten. Ieder mens heeft het recht een waardig en gerust leven te leiden, ongeacht de persoon of zijn of haar manier van leven. Verschillende mensenrechtenverdragen geven hier handvatten voor. Mensenrechten is een vrij breed en abstract begrip en niet alle mensenrechten wegen even zwaar.

43 Europa-nu.nl. (z.d.). Europees Hof voor de Rechten van de Mens.
https://www.europa-nu.nl/id/vg9hmms5gzyv/europees_hof_voor_de_rechten_van_de_mens

De belangrijkste rechten van de mens zijn volgens SGP-jongeren ten eerste vrijheidsrechten die bestaan uit; vrijheid van meningsuiting, godsdienst, levensovertuiging en vereniging.

Ten tweede zijn er de algemene integriteitsrechten, wat de bescherming van persoon inhoudt. Aan schendingen van deze rechten moeten consequenties worden verbonden.

Welke rol past Nederland als het gaat om mensenrechten? Bij deze vraag is het goed om eerst de hand in eigen boezem te steken. Nederland is een rijk beschaafd land en zou voorop moeten lopen in het zich committeren aan mensenrechten. Helaas is dit slechts gedeeltelijk het geval. Ons land maakt zich namelijk ernstig schuldig aan mensenrechtenschendingen door bijvoorbeeld abortus toe te staan. Daar komt bij dat Nederland op internationaal niveau abortus promoot door bijvoorbeeld samen te werken met organisaties als Planned Parenthood. Het is volstrekt onacceptabel en verwerpelijk dat Nederland op internationaal niveau pleit voor mensenrechten en tegelijkertijd abortus wil faciliteren. Dit doet afbreuk aan de integriteit van Nederland. De Nederlandse regering dient daarom allereerst te stoppen met het promoten van abortus in het buitenland wanneer het zich als internationale voorvechter van mensenrechten wil opwerpen.

Nederland moet zich op internationaal niveau inzetten om mensenrechten te waarborgen en bevorderen. Ook Nederland onderhoudt politieke en economische banden met staten die mensenrechten schenden, zoals met landen als China en Saudi-Arabië. Het is van belang dat deze staten op hierop worden aangesproken. De Nederlandse regering mag hier niet nalatig in zijn. Economisch gewin mag nooit een reden zijn om mensenrechtenschendingen onbesproken te laten. Het verbreken van banden met mensenrechtenschendende staten is volgens SGP-jongeren echter niet het juiste antwoord. Het is namelijk belangrijk dat er altijd ruimte is en blijft voor de dialoog.

Magnitsky-wetgeving

Nederland zou er goed aan doen zogenaamde Magnitsky-wetgeving aan te nemen.⁴⁴ Deze wetgeving, die onder meer in de Verenigde Staten al van kracht is, biedt de mogelijkheid om buitenlandse individuen die betrokken zijn bij (ernstige) mensenrechtenschendingen, sancties op te leggen. Hierbij valt te denken aan het bevroren van buitenlandse tegoeden en het intrekken of weigeren van visa. In de praktijk kunnen dit zeer doeltreffende maatregelen, omdat diverse regimes die grootschalig mensenrechten schenden, veel tegoeden en/of bezit hebben in westerse landen en daar ook graag komen. Dergelijke wetgeving kan afschrikkend of remmend werken. Hoewel de wet allereerst gericht was op de (Russische) verantwoordelijken voor de dood van Sergei Magnitsky, kan en wordt de wetgeving inmiddels veel breder toegepast. Magnitsky-wetgeving kan wereldwijd toegepast worden op allerlei zaken. Op geen enkele manier is de wetgeving gericht tegen een bepaald land.

De internationale gemeenschap heeft de taak mensenrechten te beschermen en te bevorderen, en mensenrechtenverdragen na te leven. Landen die zich niet committeren mensenrechten moeten hierop gewezen worden, het liefst in internationaal verband. Nederland moet zich daarom ook sterk maken voor een rechtvaardige VN-Mensenrechtenraad en een functionerend EHRM. Economische en politieke sancties staan niet bovenaan het wenselijkste als het gaat om het beantwoorden van mensenrechtenschendingen. Militaire consequenties al helemaal niet. Al deze opties worden echter ook niet bij voorbaat uitgesloten, omdat er gevallen mogelijk zijn waar de dialoog en diplomatie uitgeput zijn en waar het menselijk leed om een sterkere reactie vraagt.

Het is belangrijk te beseffen dat de huidige situatie een gegeven is die niet zomaar veranderd kan worden, bijvoorbeeld als het gaat om de UVRM en de Mensenrechtenraad. Ten tweede moet bedacht worden dat wanneer de ruimte voor het Bijbelse geluid niet benut wordt, deze ruimte zonder enige twijfel ingevuld zal worden met onbijbelse geluiden, die de huidige negatieve aspecten alleen maar zullen versterken. Niets doen neemt de verantwoordelijkheid niet weg. Ten derde moeten we dankbaar zijn voor de positieve aspecten die er zijn. Zo staan er zaken in de UVRM die vandaag de dag niet eens zo vanzelfsprekend meer zijn, zoals de positieve noties over huwelijk en gezin (artikel 16) en de vrijheid van onderwijs (artikel 26). Als vierde moet onrecht altijd benoemd blijven worden, in de volle overtuiging dat het gaat om zowel de wil en eer van God als ook het welzijn van de mens en de wereld. Hierbij gaat om alle zaken waar het thema recht en gerechtigheid speelt.

Kortom, er ligt een plicht om (verder) met mensenrechten aan de slag te gaan. Vanuit Gods Woord klinkt de oproep, en vanuit de praktijk blijkt de noodzaak om een christelijke visie op mensenrechten met volle overtuiging te laten klinken.

⁴⁴ The Washington Post. (2018, 12 oktober). What is the Global Magnitsky Act, and why are U.S. senators invoking this on Saudi Arabia? https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2018/10/12/what-is-the-global-magnitsky-act-and-why-are-u-s-senators-invoking-this-on-saudi-arabia/?noredirect=on&utm_term=.b949bcd3a3d7

Concreet

- Bevordering van mensenrechten en de internationale rechtsorde moeten een nadrukkelijke plek hebben in het Nederlandse buitenlandbeleid.
- De bevordering van recht en gerechtigheid kan op gespannen voet staan met economische en politieke belangen, maar mag daarom niet onbesproken blijven.
- Dialoog blijft hierin het belangrijkste middel, zowel bilateraal als in internationaal verband en internationale fora;
- De Bijbelse benadering van mensenrechten heeft veel te bieden, en moet daarom zowel nationaal als internationaal meer onder de aandacht gebracht worden.
- Mensenrechten zouden (ook) vervat moeten worden in een conventie van plichten van overheid en burgers. Hierbij gaat het om een wat wel en niet mag, een conventie van beperkingen in plaats van rechten dus.
- Nederland zet zich in voor een grondige (cultuur)verandering van de VN-Mensenrechtenraad. De macht van naming and shaming moet weer zo goed mogelijk benut worden, ten behoeve van slachtoffers van mensenrechtenschendingen die anders geen stem hebben.
- De belangrijkste problemen VN-organen, waaronder de Mensenrechtenraad, die aangepakt moeten worden zijn:
  - o Mensenrechtenschenders op belangrijke posities. Nederland verzet zich hiertegen, stemt hier nooit voor, en zet zich voor verwijdering van dit soort regimes uit de Raad;
  - o Het hardnekkige anti-Israëlsentiment;
  - o De uitgesproken positieve sfeer rond abortus en de bevordering van comprehensive sexuality education (CSE);
  - o Eenzijdigheid aan (politieke) problemen die worden besproken;
  - o Eenzijdige aandacht voor rechten en de rol die de overheid wordt toebedeeld.
- Nederland blijft betrokken bij de Mensenrechtenraad om juist zo de nodige veranderingen (mede) te bewerkstelligen.
- Lidmaatschap van de Raad moet alleen worden nagestreefd als er bereidheid is om ook daadwerkelijk werk te maken van verbetering van de Raad.
- Nederland moet de rol van agendering zowel in de Raad als in andere fora nadrukkelijk op zich nemen.
- Christenvervolging dient een belangrijke plaats in te nemen in het Nederlandse buitenlandbeleid.
- Het mensenrechtenbeleid dient wel breder te zijn dan dit thema, juist omdat de Bijbelse visie op dit thema als geheel veel te bieden heeft.
- De focus op christenvervolging doet niets af aan de inzet voor godsdienstvrijheid en slachtoffers van geloofsvervolging in brede zin.
- In internationaal verband, zoals in de EU, wordt gezocht naar samenwerking met staten en organisaties die zich ook in willen zetten tegen christenvervolging.
- Nederland maakt allereerst een einde aan het toestaan van de eigen abortuspraktijk, met daarbij ook het internationaal promoten van (de mogelijkheid tot) abortus, zij het in mensenrechtenfora of in de vorm van ontwikkelingssamenwerking.
- Economische en politieke sancties zijn een redmiddel wat pas ingezet wordt als dialoog en diplomatie uitgeput zijn in situaties van ernstige mensenrechtenschendingen. Ditzelfde geldt al helemaal voor militaire consequenties.
- Nederland moet (wereldwijd toepasbare) Magnitsky-wetgeving aannemen om individuen die verantwoordelijk zijn voor (ernstige) mensenrechtenschendingen te kunnen straffen.